

IV. HŐTAN

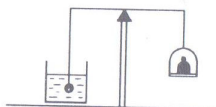
1. Hőtágulás

755. Mennyivel változik meg a $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os hőmérsékleten 10 cm élhosszúságú alumíniumkocka élhosszúsága, felülete, térfogata, ha a hőmérsékletét $50\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ra emeljük? Az alumínium vonalass (lineáris) hőtágulási együtthatója $2,4 \cdot 10^{-5} \frac{1}{^{\circ}\text{C}}$? **(0,12 mm; 144 mm²; 3,6 cm³)**

756. $1,5\text{ m}$ hosszú alumíniumrúd hőmérsékletét $15\text{ }^{\circ}\text{C}$ -kal emeljük $\alpha = 2,4 \cdot 10^{-5} \frac{1}{^{\circ}\text{C}}$. Mekkora a relatív és az abszolút hosszúságváltozás? **($3,6 \cdot 10^{-4}$; 0,54 mm)**

757. Egy réz egyforintos átmérője szobahőmérsékleten ($20\text{ }^{\circ}\text{C}$) $16,5\text{ mm}$, vonalass hőtágulási együtthatója $1,8 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$. Mennyivel növekszik a pénzérme területe, ha tartósan a zsebünkben van és testhőmérsékletre melegszik ($36\text{ }^{\circ}\text{C}$)? **(0,12 mm²)**

758. Szobahőmérsékleten egyensúlyban levő mérleg egyik karján lógó cinkgolyó teljesen vízbe merül. Hogyan változik meg a mérleg egyensúlya, ha a vizet melegítjük? **($\beta_v > \beta_{zn}$, tehát a mérleg a golyó felé billen le.)**

759. A folyadék hőtágulási együtthatóját úgy határozták meg, hogy egy 400 cm^3 -es lombikot megtöltöttek vele, majd $50\text{ }^{\circ}\text{C}$ -kal felmelegítették. Ezalatt 2 cm^3 folyadék folyt ki. Mekkora a folyadék hőtágulási együtthatója, ha az üveg vonalass hőtágulási együtthatója $8 \cdot 10^{-6} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$? **($1,24 \cdot 10^{-4} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$)**

760. Folyadék hőtágulási együtthatójának meghatározására U csövet $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on megtöltenek folyadékkal. Egyik szárát olvadó jégbe, a másik szárát forrásban levő vízbe teszik. A hideg szárban 120 mm magasan, a másik szárban 126 mm magasan van a folyadék. Mekkora a hőtágulási együttható? **($5 \cdot 10^{-4} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$)**

761. A higanyos lázmérő $35\text{ }^{\circ}\text{C}$ és $42\text{ }^{\circ}\text{C}$ között mér $0,1 \frac{\text{ }^{\circ}\text{C}}{\text{mm}}$ leolvadási pontossággal

$\beta_{\text{Hg}} = 1,8 \cdot 10^{-4} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$. Az üveg hőtágulását ne vegyük figyelembe. Milyen hosszú a $0,0036\text{ mm}^2$ keresztmetszetű kapilláris? Mekkora térfogatú a hőmérő higanytartálya? **(70 mm; 200 mm³)**

762. Mekkora lesz egy test sűrűsége melegítés hatására?

$$\left(\rho_r = \frac{\rho}{1 + 3 \alpha \Delta t} \right)$$

763. Az alumínium sűrűsége $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on $2,7 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$ vonalass hőtágulási együtthatója $2,4 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$. Mekkora lesz a sűrűség, ha forrásban levő vízben van? **(2,68 kg/dm³)**

764. Egy acélsín hossza $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérsékleten 20 m , $\alpha_{\text{acél}} = 1,17 \cdot 10^{-5} \frac{1}{^{\circ}\text{C}}$.

a) Mennyivel lesz hosszabb a sín, ha $200\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ra melegítjük? **(4,68 cm)**
 b) Mekkora mechanikai munkával lehetne a $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os sínt ilyen mértékben megnyújtani, ha $E = 2 \cdot 10^{11} \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$, és keresztmetszete $0,5\text{ dm}^2$? **($5,47 \cdot 10^4\text{ J}$)**

765. Egy $0,5\text{ dm}^2$ keresztmetszetű vasgerendát $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on beépítenek két fal közé. $E = 2 \cdot 10^7 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$, $\alpha = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$. Mekkora erővel húzza a gerenda a falat $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on? **($3,6 \cdot 10^5\text{ N}$)**

*766. 2 mm vastag rézlemez mindkét felületére 1 mm vastag acéllemezt szegecseltek. $\alpha_a = 1,1 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$, $\alpha_r = 1,8 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$, $E_a = 2,2 \cdot 10^7 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$, $E_r = 10^7 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$.

Mekkora hosszváltozása lesz ezen szendvicslemezről kivágott 2 m hosszú szalagnak $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérséklet-emelkedés esetén? **(0,264 mm)**

767. Egy alumínium csövön először $16\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os vizet, azután $100\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os vízgőzt vezetnek át. $\alpha_{\text{Al}} = 2,4 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$.

a) Hány százalékkal változik meg a cső hossza? **(0,2 %)**
 b) Hány százalékkal változik meg a cső keresztmetszetének területe? **(0,4 %)**

768. Acélgolyó átmérője $4,16\text{ cm}$ $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on, egy alumíniumlemezben levő kör alakú lyuk átmérője pedig ugyancsak $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on $4,15\text{ cm}$. $\alpha_{\text{Al}} = 2,4 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$, $\alpha_{\text{ac}} = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$.

a) Mekkora az acélgolyó hőmérséklete, amikor éppen átfér a $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os alumíniumlemezben levő lyukon? **(-200,32 °C)**
 b) Mekkora az alumíniumlemez hőmérséklete, amikor a kivágáson éppen átfér a $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os acélgolyó? **(100,4 °C)**
 c) Mekkora az a közös hőmérséklet, aminél a lyuk és a golyó átmérője azonos? **(201,2 °C)**

769. $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérsékleten 1000 m hosszú vas- és rézhuzalt vágnak le $\alpha_{\text{Fe}} = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$, $\alpha_{\text{Cu}} = 1,8 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$. Mekkora a hosszúságkülönbség $25\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on? **(9 cm)**

770. Egy műszer helyes működésének feltétele, hogy a benne lévő vas- és rézhuzal közötti hosszúságkülönbség minden hőmérsékleten 5 cm legyen $\alpha_{\text{Fe}} = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$, $\alpha_{\text{Cu}} = 1,8 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$. Mekkora a huzalok hossza $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on? **(10 cm; 15 cm)**

771. Egy rézgyűrű átmérője $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérsékleten $0,18\text{ m}$, egy vasgömb átmérője $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on $0,1805\text{ m}$. $\alpha_{\text{Fe}} = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$, $\alpha_{\text{Cu}} = 1,80 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$. Milyen hőmérsékletre kell melegíteni mindkét testet, hogy a gömb éppen átférjen a gyűrűn? **(475,54 °C)**

772. Az óra ingája kisméretű teherből és könnyű sárgaréz huzalból van. Az óra $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérsékleten pontosan jár, $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on naponta 16 s -ot késik. Mennyi a sárgaréz vonalass (lineáris) hőtágulási együtthatója? **($1,8 \cdot 10^{-5} \text{ }^{\circ}\text{C}^{-1}$)**

773. 30 cm hosszú vas- és rézlemez összehajlítást úgy, hogy 0 °C-on 4 mm távolságban legyenek egymástól (bimetall-lemez). $\alpha_{Fe} = 1,1 \cdot 10^{-5} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$, $\alpha_{Cu} = 1,7 \cdot 10^{-5} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$
Mekkora sugarú körívben hajlít meg a lemezpár 100 °C-os hőmérsékleten?

(6,674 m; 6,678 m)

774. Vékony acélhuzalra függesztett ingát készítünk. Az inga hossza 10 °C hőmérsékleten pontosan 4 m. $\alpha_{AC} = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$, $g = 9,81 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$.

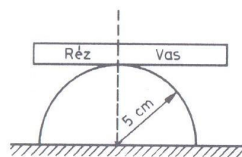
- a) Mekkora lesz az inga hossza 30 °C hőmérsékleten? (4,00096 m)
b) Mekkora eltérést okoz ez a változás az inga lengésidejében? ($4,9 \cdot 10^{-4}$ s)
c) A stopperórával 0,01 s pontossággal mérhetünk. Figyelembe kell-e venni ilyen pontosság mellett a hőmérsékletváltozást? (NEM)

775. Mekkora annak a folyadéknak a hőtágulási együtthatója, amelynek térfogata 60 °C hőmérséklet-emelkedés hatására 5 %-kal nő meg? ($8,33 \cdot 10^{-4} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$)

*776. Egy lombikban 0 °C-on 0,68 kg, 100 °C-on 0,67 kg higany fér el. Mekkora az üveg vonalás hőtágulási együtthatója, ha $1,80 \cdot 10^{-4} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$ a higany térfogati hőtágulási együtthatója? ($10^{-5} \text{ } ^\circ\text{C}^{-1}$)

*777. 1 cm² keresztmetszetű réz- és vasrudat egyik végén összeragasztanak, és az ábra szerint alátámasztva egyensúlyban van. A rézrúd hossza 0,3 m és a ragasztás éppen a félhenger tengelye fölött van. $\rho_{Cu} = 8,6 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$, $\rho_{Fe} = 7,8 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$.

- a) Egyensúly esetén milyen hosszú a vasrúd? (0,315 m)
b) Hőmérséklet-emelkedés esetén mi történik?
(A réz jobban tágul, tehát a réz felé billen le.)

2. Hőmennyiség

778. 100 °C-os forrásban levő vízbe 0,5 kg tömegű, 20 °C hőmérsékletű vastárgyat teszünk. A vas fajlagos hőkapacitása (fajhője) $460 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$. Az edényt 200 W teljesítményű forralóval melegítjük úgy, hogy a közölt hő 75 %-a fordítódik a rendszer melegítésére. Mennyi idő múlva indul meg újra a forrás? (122,66 s)

779. Egy kódarab 30 m magasról leesik. Mennyivel emelkedik a kő hőmérséklete, ha a fajlagos hőkapacitása $840 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$ és a hőveszteség 40 %? (0,21 °C)

780. Hány °C-kal melegszik fel a 100 kg tömegű vasdarab, ha 50 m magasról leesik és mechanikai energiájának 80 %-a növeli a hőmérsékletét? A vas fajlagos hőkapacitása $465 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$. (0,86 °C)

781. Mekkora hőmérsékletű lesz a 25 dm³ 80 °C-os és 60 dm³ 12 °C-os víz összeöntésekor kapott víz, ha nincs hőveszteség? (32 °C)

782. Hőszigetelt edényben 200 g 25 °C-os víz van. Ha ehhez 60 g 90 °C-os vizet öntünk, a közös hőmérséklet 35 °C lesz.

- a) Mekkora az edény hőkapacitása? (546 J/°C)
b) Mekkora lesz a közös hőmérséklet, ha a meleg vízzel együtt a kaloriméterbe még 300 g 5 °C-os 385 $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$ fajlagos hőkapacitású rézdarabot teszünk? (33,02 °C)

783. Egy kaloriméter hőkapacitását a következőképpen határozzák meg: a kaloriméterbe 1,2 kg vizet öntenek, egy ideig várnak, majd megméri a víz hőmérsékletét, az 12 °C. Ezután 0,5 dm³ 80 °C-os vizet öntenek a kaloriméterbe az előző vízhez. Keverés közben a beállt közös hőmérséklet 30 °C.

Mekkora az edény hőkapacitása? (793,3 J/°C)

784. Egy 10 g tömegű puskagolyó 200 $\frac{\text{m}}{\text{s}}$ sebességgel érkezik a falhoz, amelyben a megállásig

egyenletesen lassulva 5 cm utat tesz meg. A puskagolyó fajlagos hőkapacitása $400 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

- a) Számítsuk ki a lövedékre ható fékező erőt, valamint a fékezés idejét! (4000 N; $5 \cdot 10^{-4}$ s)
b) Mennyivel változik meg a lövedék hőmérséklete a megállásig, ha a súrlódási munka 60 %-a a lövedék hőmérsékletét növeli? (30 °C)

785. 18 °C-on egy rézhuzal hossza 1,2 m, keresztmetszete 2 mm². A réz sűrűsége: $9000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$,

fajlagos hőkapacitása (fajhője): $385 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$, vonalás hőtágulási tényezője: $1,5 \cdot 10^{-5} \frac{1}{\text{K}}$. A huzalon 1,5 mm hossznövekedést akarunk elérni, először úgy, hogy egyre növekvő húzóerővel rugalmasan megnyújtjuk, a második esetben pedig úgy, hogy hőmennyiséget közlünk a huzallal.

- a) Mekkora a huzal megnyújtásakor a húzóerő által végzett munka, ha a huzal 1,5 mm-rel történő megnyújtásához 200 N erő szükséges? (0,15 J)
b) Mekkora a második esetben a huzallal közölt hőmennyiség? (692,97 J)

*786. Azbeszthálóval fedett, felhevült elektromos főzőlapra 500 g vizet tartalmazó főzőpoharat teszünk. Állandó keverés mellett mérjük a víz hőmérsékletét és a melegítés idejét. A mérési eredmények azt mutatják, hogy a hőmérséklet-változás gyorsasága állandó: $5,5 \frac{^\circ\text{C}}{\text{min}}$. További

500 g vizet öntve a főzőpohárba, a hőmérséklet-változás gyorsasága $3,1 \frac{^\circ\text{C}}{\text{min}}$ -ra csökken. Ha ezután 1000 g darabokra tört szilárd anyagot szórunk a vízbe, kevés idő elteltével a mérési eredményről készített grafikon ismét egyenes lesz, meredeksége $2,3 \frac{^\circ\text{C}}{\text{min}}$.

Mennyi a szilárd anyag fajlagos hőkapacitása (fajhője)? (1665,7 J/kg °C)

787. Egy széntüzelésű erőműnek 2 MW teljesítményt kell szolgáltatnia. A rendelkezésre álló szén fűtőértéke $16\,000 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$. A szén eltüzelésével nyert hő 30 %-a alakul át munkává, 42 %-át

hűtővízzel kell elvezetni, míg a többi közvetlenül a környezetnek adódik át.

a) Óráként mennyi szén kell eltüzelni? **(1,5 t)**

b) Hány m^3 hűtővízre van szükség az erőműben 1 óra alatt, ha az átáramló hűtővíz $2\text{ }^\circ\text{C}$ -kal melegedhet fel? **(1200 m^3)**

788. Egyik végén befogott acélhuzal keresztmetszete $0,5\text{ mm}^2$, hőmérséklete $0\text{ }^\circ\text{C}$. A rugalmassági állandója $2,2 \cdot 10^{11} \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$. A huzalt egyik esetben $25\text{ }^\circ\text{C}$ -ra melegítjük, másik esetben folyamatosan növekvő és végül 500 N-t elérő erővel $0\text{ }^\circ\text{C}$ -on nyújtjuk. A huzal fajlagos hőkapacitása (fajhője) $465 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$, sűrűsége $7800 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

Mekkora lesz a melegítéshez szükséges hő és a nyújtási rugalmas munka aránya? **(39,89 ~ 40)**

789. Egy 10 m magas 2 dm^2 keresztmetszetű függőleges vasoszlop hőmérsékletét $0\text{ }^\circ\text{C}$ -ról $40\text{ }^\circ\text{C}$ -ra növeljük. A levegőnyomás 10^5 Pa . $c = 465 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{ }^\circ\text{C}}$, $\rho = 7,8 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$, $\alpha = 1,17 \cdot 10^{-5} \frac{1}{^\circ\text{C}}$.

a) Mekkora a felvett hőmennyiség? **($2,9 \cdot 10^7\text{ J}$)**

b) Mekkora tágulási munkát végzett az oszlop? **(28,1 J)**

790. A 3,99 kg tömegű ólomgolyó 5 m hosszú fonálon függ. Egy 0,01 kg tömegű $400 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ sebességgel vízszintesen repülő ólomlövedék pontosan a közepén találja el a golyót. A lövedék befűrödik a golyóba. Az ólom fajlagos hőkapacitása $130 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$, a golyó és a lövedék hőmérséklete kezdetben azonos.

a) Hány fokkal lendül ki a fonál? **($8,1^\circ$)**

b) Hány fokkal melegszik fel az ólom? **($1,53\text{ }^\circ\text{C}$)**

791. Szögbelövő pisztollyal $200 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ sebességre felgyorsított szöget lövünk a falba. A fal állandó fékezőerőt fejt ki a szögre. A szög anyagának fajlagos hőkapacitása (fajhője) $500 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

a) Mennyi a szög sebessége akkor, amikor útjának $\frac{3}{4}$ részénél tart? **(100 m/s)**

b) Hány fokkal lesz melegebb a szög, ha a szög kezdeti mozgási energiájának $\frac{4}{5}$ része fordítódik a szög melegítésére? **($32\text{ }^\circ\text{C}$)**

792. Adott körülmények között egy 70 kg tömegű ember testfelületének minden négyzetcentimétere óránként 12 J hőt ad át környezetének.

a) Mekkora a másodpercenkénti hőátadás $0,8\text{ m}^2$ testfelület esetén? **(26,66 J)**

b) Mennyi zsírt kell a szervezetnek elégetnie 1 nap alatt a hővesztesség pótlásához, ha 1 kg zsír elégetésével $4 \cdot 10^7\text{ J}$ hővesztesség pótolható? **(57,6 g)**

c) Hány fokot hűlne a test, ha a hővesztesség pótlása 5 percig szünetelne, és a test átlagos fajlagos hőkapacitása $3500 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$? **(0,0326 $^\circ\text{C}$)**

*793. Egy folyón levő vízesés magassága 45 m. A folyó sebessége a vízesés előtt $3 \frac{\text{m}}{\text{s}}$, a vízesés után $2 \frac{\text{m}}{\text{s}}$. A vízesésen másodpercenként 200 m^3 víz ömlik le, a víz becsapódási sebessége a

vízesés alján $29 \frac{\text{m}}{\text{s}}$. A víz sűrűsége $1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, fajlagos hőkapacitása $4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

a) Mennyi a lezúduló víz másodpercenkénti mechanikai energiavesztése a levegőben? **($6,8 \cdot 10^6\text{ J}$)**

b) Legfeljebb hány fokkal melegedett fel a víz a becsapódás következtében? **(0,1 K)**

3. Halmazállapot-változások

794. Mennyi hőt ad le a szobának naponta a gőzfűtés radiátora, ha az óránként beérkező, 2 kg tömegű $100\text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékletű vízgőz $60\text{ }^\circ\text{C}$ -os vízként távozik? A víz lecsapódási hője $2250 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$. **($1,16 \cdot 10^8\text{ J}$)**

795. Szívünk minden egyes összehúzódáskor 70 cm^3 vért továbbít az érrendszerbe. A szívből kiáramló és a szívbe bejutó vér nyomásának különbsége átlagosan 16 kPa. Az átlagos pulzusszám

$\frac{72}{\text{min}}$.

a) Hány watt a szív átlagos teljesítménye? **(1,344 W)**

b) Mennyi zsír elégetése fedezi a szív napi munkáját, ha az 1 kg zsír elégetéskor keletkező 40 MJ energiát a szervezet 30 %-os hatásfokkal hasznosítja? **(9,64 g)**

796. Egy mozdony $1,5 \cdot 10^6$ watt átlagos hasznos teljesítménnyel dolgozik. Hány kg nyersolajat fogyaszt óránként, ha 1 kg nyersolaj elégetésekor felszabaduló energia $4,7 \cdot 10^7\text{ J}$, és az olaj elégetésekor a felszabaduló energia 15 %-át hasznosítja? **(766 kg)**

797. 600 W-os főzőlapra 0,5 kg tömegű alumíniumlábosban 2 dm^3 $15\text{ }^\circ\text{C}$ -os vizet teszünk fel melegedni. A főzőlap által leadott hő 20 %-a a környezetet melegíti. Mennyi idő múlva fogy el a lábosból a víz? $c_{\text{Al}} = 900 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$. **(3,03 óra)**

798. Milyen magasra lehetne emelni egy 10 kg tömegű testet annak a hőenergiának a mechanikai egyenértékével, amennyi egy gyufaszál elégetésekor keletkezik, ha a gyufaszál tömege 0,1 g, fűtőértéke $14\,580 \frac{\text{J}}{\text{g}}$? **(14,58 m)**

799. Helyi érzéstelenítésnél 16 g mennyiségű $389,4 \cdot 10^3 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$ párolgási hőjű folyadékot használnak fel a test egy 100 g-nak vehető részén. Feltételezzük, hogy a párolgáshoz szükséges hőt a $3475 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$ átlagos fajlagos hőkapacitású test szolgáltatja.

Hány fokkal változik a test hőmérséklete? **(17,92 °C)**

800. Legalább mekkora sebességgel kellene egy 0 °C hőmérsékletű hógolyót 0 °C hőmérsékletű falnak dobni, hogy megolvadjon? **(817,3 m/s)**

801. Egy 20 mm átmérőjű csőben $2 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ sebességgel víz áramlik. A vizet fűtőolaj folyamatos elégetésével melegítjük. Az olaj fűtőértéke $40\,000 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$ a melegítés hatásfoka 80 %, a víz fajlagos hőkapacitása (fajhője) $4187 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

Hány fokkal melegíthető fel a víz, ha óránként 5 kg olajat égetünk el? **(16,908 °C)**

802. 0,5 liter 0 °C-os vizet és a benne levő 0,5 liter térfogatú 0 °C-os jeget 600 W-os villamos melegítővel 60 °C-ra akarunk melegíteni.

a) Hány joule hő szükséges a melegítéshez? **(389 kJ)**
b) Ha 15 percig tart a melegítés, hány százalék a melegítés hatásfoka? **(72 %)**

803. Kaloriméterben 200 g víz-jég keverék van. Ha 40 g 100 °C-os vízgőzt vezetünk a keverékbe, hőkiegyenlítés után a közös hőmérséklet 60 °C lesz.

Mennyi volt a jég tömege, ha a kaloriméter hőkapacitása elhanyagolható? **(140 g)**

804. Egy 0 °C hőmérsékletű jégtömbbe $150 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ sebességű 1,2 kg tömegű és 30 °C hőmérsékletű vasgolyó csapódik be. A jég olvadáshője $3,4 \cdot 10^5 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$, a vas fajlagos hőkapacitása (fajhője)

$$460 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$$

Legfeljebb mennyi jég olvad meg? **(88,4 g)**

805. Elhanyagolható hőkapacitású kaloriméterbe 0,25 kg tömegű, 15 °C-os víz van. Ebbe a vízbe 20 g havat dobunk. A hőmérséklet a kaloriméterben ennek hatására 5 °C-kal csökken.

Mennyi vizet tartalmazott a hó? **(6,8 g)**

806. 0 °C hőmérsékletű jég és 100 °C hőmérsékletű vízgőz keveredéséből 100 °C hőmérsékletű

víz keletkezett. A jég olvadáshője $334 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$, a víz párolgáshője $2256 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$.

A víz tömegének hány százaléka volt eredetileg jég és hány százaléka volt vízgőz? **(75 %-a jég; 25 %-a vízgőz)**

807. 20 kg tömegű, 0 °C hőmérsékletű jég és 15 kg 0 °C hőmérsékletű víz keverékét mennyi 100 °C-os vízgőz hozzákeverésével lehet 60 °C hőmérsékletre melegíteni, ha $c_v = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$,

$$L_o = 3,34 \cdot 10^5 \frac{\text{J}}{\text{kg}}, L_f = 2,25 \cdot 10^6 \frac{\text{J}}{\text{kg}} ? \quad \text{(6,41 kg)}$$

808. 20 kg -10 °C hőmérsékletű jégre 4 kg 100 °C hőmérsékletű vízgőzt vezetünk.

a) Mekkora lesz a kialakuló közös hőmérséklet? **(35,6 °C)**
b) A kiegyenlítés után mennyi víz keletkezik? **(24 kg)**

809. 1 kg -10 °C-os jégre 1 kg 120 °C-os vízgőzt engedünk. $c_j = 2090 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$,

$$c_v = 4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}, c_g = 1840 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}, L_o = 3,34 \cdot 10^5 \frac{\text{J}}{\text{kg}}, L_f = 2,25 \cdot 10^6 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$$

Mi lesz a közös állapot? **(0,67 kg 100 °C-os vízgőz és 1,33 kg 100 °C-os víz)**

810. 1 kg vizet túlhűtünk -10 °C-ra. A jég fajlagos hőkapacitása $2095 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{°C}}$, a jég olvadáshője $3,34 \cdot 10^5 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$, a víz fajlagos hőkapacitása $4180 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{°C}}$.

Mennyi jég fog kifagyni, ha a fagyást megindítjuk?

(874,9 g 0 °C-os víz és 125,1 g jég keveréke alakul ki)

811. Hőszigetelt edényben vizet melegítünk, majd forralunk merülő forralóval. A hőközlési idő 60 %-a alatt a kezdetben 19 °C-os víz forrásig melegszik, a további időben a víz egyrésze elforr.

A víz forráshője $2,25 \cdot 10^6 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$, a víz fajlagos hőkapacitása $4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{°C}}$.

a) A víz hány százaléka forr el? **(10 %)**

b) Hány watt teljesítményű a forraló, ha az elforralás folyamán percnként 18 g víz párolog el? **(675 W)**

812. 1 liter 8 °C hőmérsékletű alkoholt úgy osztunk két részre, hogy az egyik rész teljes elégetésekor keletkezett hő képes legyen a másik részt 78 °C hőmérsékletre felmelegíteni és ezen a hőmérsékleten teljesen elpárologtatni. Égéshő $30 \cdot 10^6 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$, fajhő $2380 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{°C}}$, párolgáshő

$$9 \cdot 10^5 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$$

Mennyi alkoholt kell elégetni? **(34,4 cm³)**

813. Halbiológiai kísérlethez az 5 literes akvárium 15 °C-os vizét melegítik 35 °C-ra 4 percig, majd 15 °C-ra visszahűtik -10 °C-os jég hozzáadásával.

a) Az akvárium hőkapacitását figyelmen kívül hagyva, mennyi a melegítő teljesítménye és a felhasznált energiája? **(1,75 kW; 420 kJ)**

b) Mennyi lesz a víz tömege a kísérlet végén? **(6 kg)**

814. Egy gépkocsi 25 % hatásfokú motorja 30 kW teljesítményt fejt ki. Az üzemanyag sűrűsége $950 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, fűtőértéke $42 \cdot 10^6 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$.

a) Mekkora sebességgel áramlik az üzemanyag a motor és a tartály közötti 6 mm átmérőjű csőben? **(10,6 cm/s)**

b) Hány $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ sebességgel halad a gépkocsi, ha a 100 km-re jutó fogyasztása 10 liter? **(108 km/h)**

815. Egy béka 80 cm-es ugrásokkal 800 m utat tesz meg vízszintes talajon. Minden elugráskor 0,96 J munkát végez. A víz párolgáshője a béka testhőmérsékletén $2,47 \cdot 10^6 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$.

a) Mekkora a béka átlagos teljesítménye, ha pihenőkkel megszakított útja 1,5 óráig tart? **(0,177 W)**

b) Mennyi vizet párologtat el útja során a béka, ha feltételezzük, hogy a táplálékából nyert energia 25 %-a munkavégzésre, a maradéknak 60 %-a a víz elpárologtatására fordítódik? **(≈ 0,7 g)**

816. Egy 400 km^2 -es területet 2 cm vastag, -2 °C hőmérsékletű hó borít. A területre 2 órán át 5 °C hőmérsékletű eső esik. Ennek következtében a hó fele megolvad, 0 °C -os hó–víz keverék keletkezik. A hó sűrűsége $100 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, a hó fajlagos hőkapacitása $2100 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$, a hó olvadáshője

$335 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$, a víz fajlagos hőkapacitása $4200 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$. A talajjal és a levegővel történő hőcserétől te-

kintsünk el!

a) Hány mm eső esett a 2 óra alatt? **(16,3 mm)**

b) Mekkora átlagos teljesítménnyel történt az energia átadása? **($1,9 \cdot 10^{10} \text{ W}$)**

817. Munkavégzés mérésére is alkalmas, úgynevezett „szobakerékpár” kerekének átmérője 60 cm. Erre a kerékre, a peremen két fékpofa egyenként $22,5 \text{ N}$ nyomóerővel hat. A súrlódási tényező 0,25. A vizsgált személy 10 percen keresztül egyenletesen hajtja a kereket, amely percenként 48-at fordul. Ezalatt a vizsgált személy 2,2 liter többletoxigént vesz fel. 1 liter oxigén felvételével 20 kJ energia szabadul fel a szervezetben, a párologtatástól eltérő hőleadási források figyelembevételétől eltekintünk.

A víz párolgáshője $2400 \frac{\text{kJ}}{\text{kg}}$.

a) Mekkora hatásfokkal alakítja át a szervezet a felszabadult energiát mechanikai munkává? **(23,1 %)**

b) Hány gramm vizet párologtat el a vizsgált személy, ha a hőmérséklete nem változik a vizsgálat során? **(14 g)**

4. Gáztörvények, állapotegyenlet

818. Mennyi a normál állapotú héliumgáz sűrűsége? **(0,17 kg/m³)**

819. Egy levegőbuborék térfogata a tengerszinten 4 mm^3 . A tengervíz sűrűsége $1030 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$,

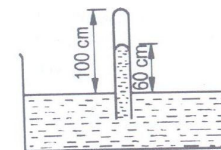
a tengerszinten a levegő nyomása $10^5 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$.

a) Mekkora a nyomás a tengerben 15 m mélységben? **($2,545 \cdot 10^5 \text{ Pa}$)**

b) Mekkora a levegőbuborék térfogata ebben a mélységben, ha a hőmérséklet változatlan? **(1,57 mm³)**

820. 100 cm hosszú Torricelli-csőben 60 cm magasan áll a higany, mert a higany fölél levegő jutott. A csövet ezután megdöntjük.

Mely helyzetben lesz a levegővel telt rész 20 cm hosszú, ha a külső levegő nyomása 10^5 Pa ? **(35,5°)**

821. Rosszul sikerült Torricelli-kísérletben a higanyoszlop csak 65 cm magas, holott a barométer szerint 75 cm-nek kellene lennie.

Mennyi levegő jutott a „Torricelli-ürbe”, ha a 90 cm hosszúságú üvegcső a higanyba 10 cm mélyen merül és az üvegcső keresztmetszete 1 cm^2 ? **(2 cm³)**

822. Egy $1,5 \text{ cm}^2$ alapterületű 100 cm hosszú Torricelli-csőben 40 cm magasan áll a higany. A külső levegőnyomás 10^5 Pa , a hőmérséklet a csővön kívül és belül egyaránt 0 °C , a levegő sűrűsége normál állapotban $1,3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

Hány gramm levegő jutott be a higany fölél? **(53,3 mg)**

823. Higanyval teli edénybe mindkét végén nyitott üvegcsövet süllyesztünk úgy, hogy a cső 60 cm hosszú része kint legyen a higanyból. Ezután a cső felső részét lezárjuk és még 30 cm-rel beljebb nyomjuk a higanyba.

Milyen hosszú ekkor a csőben levő levegőoszlop, ha a külső levegőnyomás $1,03 \cdot 10^5 \text{ Pa}$? **(48,3 cm)**

824. Nyitott, 1 m hosszú üvegcsövet félig higanyba nyomunk. Ezután a cső szabad végét az ujjunkkal befogjuk és kiemeljük a higanyból.

Milyen hosszú higanyoszlop marad a csőben, ha a külső levegőnyomás $1,02 \cdot 10^5 \text{ Pa}$? **(25 cm)**

825. Az egyik végén beforrasztott, függőleges üvegcsőben a levegőt az ábra szerint higany zárja el. A csövet óvatosan megfordítjuk úgy, hogy a nyitott vége legyen alul. Eközben a higany egy része kifolyik.

Milyen hosszú a csőben maradó higanyoszlop, ha a külső légnyomás $1,02 \cdot 10^5 \text{ Pa}$? **(2,8 cm)**

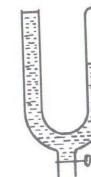
826. Az 1 cm^2 keresztmetszetű, azonos szárhosszúságú U alakú cső egyik vége nyitott, a másik vége zárt. A cső zárt végében 20 cm^3 0 °C hőmérsékletű gázt a külső levegőtől higany választ el. A higany a nyitott csőszárat teljesen megtölti. A külső légnyomás 10^5 Pa , a higany hőtágulása elhanyagolható.

a) Mekkora a bezárt gáz nyomása? **($1,27 \cdot 10^5 \text{ Pa}$)**

b) A csapon át annyi higanyt engedünk ki, hogy a két csőben a higanyszintek különbsége eltűnjék. Mekkora ekkor a bezárt gáz térfogata?

c) Mennyi a kieresztett higany mennyiség térfogata?

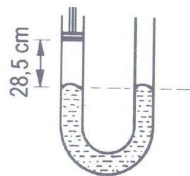
d) Ezután mennyivel emeljük a rendszer hőmérsékletét, hogy a nyitott szárban 4 cm-rel magasabban legyen a higanyfelszín, mint a másik szárban? **(25,4 cm³)**
(30,8 cm³)
(37,5 °C)

827. U alakú csőben a higany mindkét szárban egyenlő magasan áll. A bal oldali szárban a higany felett 28,5 cm magasságban levő dugattyút lassan 28,5 cm-rel mélyebbre nyomjuk le. A cső keresztmetszete 2 cm^2 , a higany sűrűsége $13,6 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$,

a külső levegőnyomás és a csőben levő gáz nyomása 10^5 Pa , a hőmérséklet állandó.

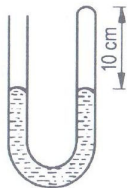
- a) Mennyivel magasabban áll most a higany a jobb oldali szárban?
b) Mennyivel növekedett eközben a higany mennyiség helyzeti energiája?

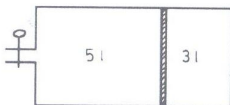
(18,84 cm)
(0,965 J)

*828. Egy állandó keresztmetszetű U alakú cső egyik szára nyitott, a másik zárt. A benne lévő higany felszíne a két szárban azonos magasságban van. Ekkor a zárt szárban a higanyoszlop feletti levegőoszlop 10 cm magas. A külső levegőnyomás 10^5 Pa .

Hányszorosára nő a levegő térfogata, ha annyi levegőt viszünk állandó hőmérsékleten a higany szint feletti térrészbe, hogy a levegő tömege éppen megkétszereződik? (1,68-szorosára)

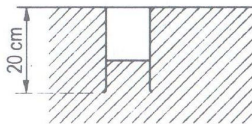
829. Az ábrán látható hengert egy súrlódásmentesen mozgatható fal egy 5 L-es és egy 3 L-es részre osztja. A hengerben a környezet hőmérsékletével azonos hőmérsékletű, de a külső levegő nyomásánál nagyobb nyomású gáz van. A fal és a henger hővezető. A henger alapterülete 1 dm^2 . A bal oldali részből kivenedjük a gáz tömegének $\frac{2}{5}$ részét.

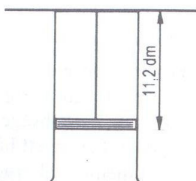
- Mekkora a térfogat változása a két részben?
Hol állapodik meg a fal, miután a szerkezet ismét felvette a környezet hőmérsékletét? (A dugattyú beáll középre.)

830. Egy 50 cm^2 alapterületű, 20 cm magas elhanyagolható súlyú, alul nyitott, vékony falú dobozt addig nyomunk be higanyba, amíg éppen a felső szintjéig merül be. A hőmérséklet állandó, a külső levegő nyomása 10^5 Pa .

- a) Mekkora a doboz belsejében ekkor a levegő nyomása?
b) Mekkora erővel kell a dobozt ebben a helyzetben leszorítanunk?

831. Egyik végén zárt, és nyitott végével lefelé fordított, 2 dm^2 alapterületű henger 60 kg-os tömegű dugattyúja a henger zárt végéhez elhanyagolható tömegű fonállal csatlakozik 11,2 dm mélységben. A normál állapotú levegő sűrűsége $1,3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, fajlagos hőkapacitása állandó térfogaton $712 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$.

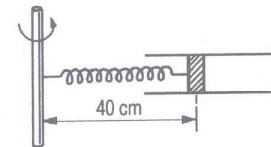
- a) A hengerben és kívül $10 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$ nyomású és 0°C hőmérsékletű levegő van. Mennyivel csökken a dugattyú helyzeti energiája, ha elvágjuk a fonalat és megvárjuk míg beáll az egyensúly? (288 J)

- b) A hőmérsékletet annyira lecsökkentjük, miközben a külső nyomás változatlanul $10 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$ marad, hogy a dugattyú visszatér eredeti helyzetébe. Mennyivel változik a bezárt gáz belső energiája, ha ismét megvárjuk míg beáll az egyensúly? (1657,8 J)

832. Nyugalomban lévő, függőleges, mindkét végén zárt csőben levő gázt 5 cm hosszú higanyoszlop két részre oszt. Az alsó rész 30 cm, a felső 60 cm hosszú. A hőmérséklet állandó, a higany sűrűsége $13,6 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$.

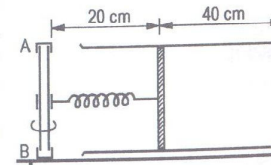
- a) Merre mozdul el a higany a csőben, ha a cső szabadon esik? (A Hg felfelé mozdul el.)
b) Esés közben a higany új egyensúlyi helyzetet foglal el. Ez 20 cm-re van a régitől. Mekkora volt a nyomás a két térben az esés előtt, és mekkorák a nyomások esés közben? (4533 N/m²; 11 333 N/m²; esés közben 6800 N/m²)

833. Függőleges tengely körül, az ábrán látható módon, egy $0,5 \text{ dm}^2$ belső keresztmetszetű henger foroghat. A hengerben súrlódásmentesen mozoghat a 4 kg tömegű dugattyú, amelynek tömegközéppontja nyugalmi állapotban 40 cm távolságban van a forgástengelytől. A jól záró dugattyú 2 dm^3 térfogatú, 10^5 Pa nyomású gázt zár be a hengerbe. A külső levegő nyomása is 10^5 Pa . A dugattyút a tengellyel feszítetlen $1000 \frac{\text{N}}{\text{m}}$ rugóállan-

- dó rugó köti össze. A hengert a függőleges tengely körül lassan felpörgetjük, majd $40 \frac{1}{\text{s}}$ állandó szögsebességű forgásban tartjuk. A gáz hőmérséklete nem változik. Mekkora a rugó megnyúlása?
Mekkora a hengerbe zárt levegő nyomása? (0,36 m)
(10⁶ Pa)

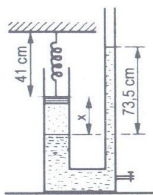
834. Egy 60 cm hosszú 7 cm^2 keresztmetszetű, egyik végén zárt fémcsőben 1,25 kg tömegű dugattyú 40 cm hosszú 10^5 Pa nyomású levegőoszlopot zár el. A dugattyút 20 cm hosszú rugó köti az AB forgástengelyhez. A rugó most alaphelyzetben van, és olyan az ellenállása, hogy 175 N erő nyújtja meg 1 m-rel. Ezután a csövet az AB tengely körül, vízszintes síkban, állandó $12,5 \frac{1}{\text{s}}$ szögsebességgel forgatjuk. A hőmérséklet állandó.

- Hol helyezkedik el most a dugattyú?

(15 cm-rel kijebb a forgástengelytől)

*835. Az ábra szerinti elrendezésben 600 N súlyú dugattyú annyi 0 °C hőmérsékletű gázt zár el, melynek $10 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$ nyomáson 22,4 dm³ lenne a térfogata. A rugó hosszát 180 N erő változtatja meg 1 cm-rel. Amíg a 4 dm² és az 1 dm² keresztmetszetű hengerekben a higanyszintek különbsége 73,5 cm, a rugó hossza 41 cm. A külső légnyomás $10 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$, melyet tekintsünk

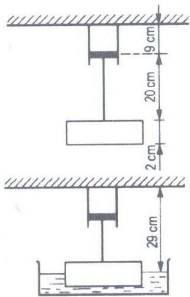

megegyezőnek a 73,5 cm magas higanyoszlop nyomásával.

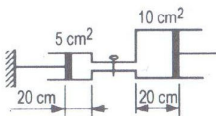
- a) Mekkora az ábrán x-szel jelölt távolság? **(2,8 dm)**
 b) Mekkora a rugó hossza terheletlen állapotban? **(59,88 cm)**
 c) Hány liter higanyt kell a csapon át kiengedni ahhoz, hogy a higanyszintek a hengerekben egyenlő magasan álljanak? **(32,45 dm³)**

*836. Egy függőleges tengelyű, rögzített henger alapterülete 1 dm², a benne súrlódásmentesen mozgatható, légmentesen záró dugattyún 20 cm hosszú fonálra erősítve, egy 100 dm² alapterületű, 2 cm vastag, 200 N súlyú lemez lóg. A dugattyú ekkor 9 cm magas levegőoszlopot zár el. A dugattyú és a fonál súlytalan, a dugattyú vastagsága elhanyagolható. A hengerben a levegő hőmérséklete nem változik. A külső levegőnyomás 10⁵ Pa. Hogyan változik meg a dugattyú helyzete, ha a lemez alá tett edényben annyi vizet öntünk, hogy a víz felszíne 29 cm távolságra legyen a henger felső végétől?

(0,01 m, a dugattyú a henger tetejétől 8 cm-re van.)

*837. Egy 5 cm² és 10 cm² alapterületű hengert vékony cső köt össze, amelyet csappal lehet elzárni. A hengerek az asztalon fekszenek. Mindegyik hengerben 20 cm hosszúságban $10 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$ nyomású levegő van. A külső levegő nyomása is $10 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$. A bal oldali dugattyút fonál köti a falhoz.

Elzárt csap mellett a jobb oldali dugattyút addig húzzuk ki, amíg a jobb oldali hengerben a levegőoszlop hossza 25 cm lesz. Mekkora most a bal oldali hengerben a levegőoszlop hossza?

(33,33 cm)

838. Levegőmennyiség térfogata 25 °C-on 6 cm³.

Mekkora a térfogata változatlan nyomásmérő-(barométer-)állás esetén, ha a hőmérséklet 8 °C?

(5,657 cm³)

839. Egy gázhőmérőben levő gáz térfogata 0 °C-on 500 cm³.

Mekkora a mért hőmérséklet, ha a gáz térfogata 520 cm³, és a nyomása mindkét esetben 10⁵ Pa.

(283,92 K)

840. 300 L 27 °C hőmérsékletű 10⁵ Pa nyomású gáz először állandó nyomáson 200 L-rel tágul, másodszor állandó térfogaton a hőmérséklete 123 °C-ra emelkedik.

a) Mekkora a gáz hőmérséklete az állandó nyomáson végbement állapotváltozásai végén?

(500 K)

b) Mekkora a gáz nyomása az állandó térfogaton végbement állapotváltozás végén?

(1,32 · 10⁵ Pa)

841. Száraz, normál állapotú levegő sűrűsége $1,3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

a) Mekkora a sűrűsége 20 °C-on, ha a nyomás változatlan?

(1,21 kg/m³)

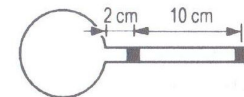
b) Mekkora a sűrűsége 30 °C-on, ha a nyomása $1,6 \cdot 10^5$ Pa?

(1,87 kg/m³)

842. Egy 9,8 cm³-es üveggömbhöz 0,1 cm² keresztmetszetű, a végén nyitott vízszintes üvegcső csatlakozik. A csőben 27 °C-on, a gömbtől 2 cm-re egy higanycsepp van.

Hány fok a hőmérséklet akkor, ha változatlan nyomás mellett a higanycsepp 10 cm-rel távolodott el a kezdeti helyzetétől?

(330 K)

843. Az ábrán látható 1 cm² keresztmetszetű cső egyik végét leforrasztottuk, a másik, hosszabbik vége nyitott. A cső két szarában a higany szintje azonos. A 30 cm magasságú térrészbe bezárt levegő hőmérséklete 18 °C. A nyitott oldal feletti levegő hőmérséklete ugyancsak 18 °C, nyomása 10⁵ Pa. A levegő sűrűsége 0 °C-on 1,29 $\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, a higany sűrűsége

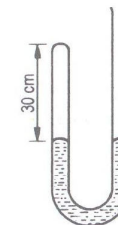
18 °C-on $13,6 \cdot 10^3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

a) Mekkora a zárt térrészben levő levegő tömege?

(0,0363 g)

b) Hány kg higanyt kell a nyitott végén át a csőbe tölteni, hogy a zárt térrészben levő levegő térfogata a felére csökkenjen?

(1,4 kg)

844. Mekkora lesz a nyomás a 30 °C hőmérsékletű munkahelyen megtöltött $2 \cdot 10^3$ Pa nyomású neongázt tartalmazó kisülési csőben, ha a hőmérséklet -10 °C-ra csökken?

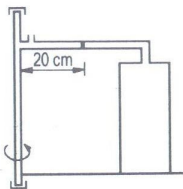
(1,74 · 10³ Pa)

845. Egy 5 L-es edényben 27 °C kezdeti hőmérsékletű $2 \cdot 10^5$ Pa nyomású levegőt melegítünk. $3 \cdot 10^5$ Pa nyomás elérésekor befejezzük a melegítést. A levegő sűrűsége 0 °C-on 10⁵ Pa nyomáson $1,30 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, fajlagos hőkapacitása (fajhője) állandó térfogaton $711,79 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

Mennyi hőmennyiséget közöltünk az edényben levő levegővel?

(1241 J)

846. Egy tartályt az ábrán látható módon függőleges tengelyű forgóasztalra rögzítettünk. A tartály szájnnyílása vízszintes csőhöz csatlakozik. A cső sugárirányú 10 cm^2 keresztmetszetű, a tengelynél levő vége nyitott. A csőben, álló helyzetben, a tengelytől 20 cm -re $0,5 \text{ kg}$ tömegű, súrlódásmentesen elmozduló dugattyú van. A dugattyú 40 L 0°C -os a külső levegő nyomásával azonos $10 \frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$, $1,25 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ sűrűségű nitrogén gázt zár a tartályba.

- a) A forgóasztalt $1,59 \frac{1}{\text{s}}$ fordulatszámú forgásba hozzuk. Hány fokra kell a gáz hőmérsékletét eközben növelni ahhoz, hogy a dugattyú 20 cm távolságban maradjon a tengelytől? **(27,21 °C)**
- b) Mennyi hőt kellett a gázzal közölni, ha fajlagos hőkapacitása állandó térfogaton $741 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$? **(1000,35 J)**

847. 20 L -es gázpalackban 16°C , 10^6 Pa nyomású oxigén van. Mennyi volna a gáz térfogata normál állapotban? **(188,92 L)**

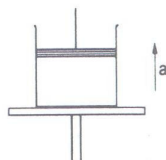
848. Magasan lebegő léggömb -18°C hőmérsékletű $0,5 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomású gázt tartalmaz, amelynek térfogata 4200 m^3 . Mennyi volna a térfogata 30°C -on, $2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomáson? **(1247,6 m³)**

849. 14 m mély tó fenekéről – ahol 4°C a hőmérséklet – egy $0,6 \text{ cm}^3$ térfogatú gázbuborék emelkedik a felszínre. Mekkora lesz a buborék térfogata, ha a felszínen a nyomás 10^5 Pa , a hőmérséklet 27°C ? **(1,55 cm³)**

850. $0,5 \text{ m}$ hosszú, egyenletes keresztmetszetű egyik végén zárt üvegsövet nyílásával lefedve fordítva, függőleges helyzetben víz alá nyomunk. A cső alsó vége a víz felszínétől 5 m mélyen lesz. A víz hőmérséklete 10°C , a külső levegő hőmérséklete 20°C , a levegőnyomás 10^5 Pa . Milyen magasra emelkedik a víz a csőben? **(17,4 cm)**

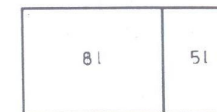
851. Egy 120 m^2 alapterületű és $4,5 \text{ m}$ magas tanteremben a levegő hőmérséklete 10°C -ról 20°C -ra emelkedik. A levegő sűrűsége 0°C -on 10^5 Pa nyomáson $1,3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.
a) Hány kg levegő távozik a teremből az ablak résein a melegedés folyamán? **(23,01 kg)**
b) Mekkora munkát végez a táguló levegő? **($1,9 \cdot 10^6 \text{ J}$)**

852. Függőleges tengelyű hengerben súrlódásmentesen mozgatható, jól záró 10 kg tömegű dugattyú alatt ideális gáz van. A henger alapterülete 50 cm^2 . Az edényt $8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ gyorsulással függőlegesen mozgatva a gázoszlop hossza a dugattyú alatt 31% -kal csökken, miközben a gáz Kelvinben mért hőmérséklete 20% -kal nő.
a) Hány százalékkal változik közben a gáz nyomása?
b) Mekkora a külső nyomás?

(73,9 %)
($1,65 \cdot 10^3 \text{ Pa}$)

853. Henger alakú zárt edényben súrlódásmentes, jól záró, vékony dugattyú áll. Kiinduláskor a dugattyú bal oldalán 8 L normál állapotú, jobb oldalán 5 L normál állapotú gáz van bezárva. A jobb oldali teret 100°C -ra melegítjük, miközben a dugattyútól balra levő részt továbbra is 0°C -on tartjuk. A henger fala és a dugattyú hőszigetelőnek tekinthető.

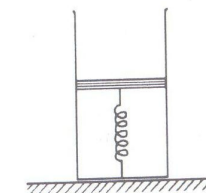
- a) Mekkora lesz az egyik, ill. a másik oldalon a nyomás, ha a dugattyút a melegítés közben nem engedjük elmozdulni? **(10^5 Pa ; $1,36 \cdot 10^5 \text{ Pa}$)**
b) Mekkora lesz a bal, ill. jobb oldali részben a gáz térfogata és nyomása, ha a dugattyú a melegítés folyamán elmozdulhat? **($5,987 \text{ dm}^3$; $7,01 \text{ dm}^3$; $1,14 \cdot 10^5 \text{ Pa}$)**

854. Egy sportoló 15 percen át az $1200 \frac{\text{N}}{\text{m}}$ rugalmassági állandójú rugót terheletlen hosszához képest 20 cm -rel, percenként 30 -szor nyújtotta meg. A vizsgálat alatt a sportoló légzéssel, az alapanyagcseréhez szükséges oxigénen felül $1,5 \text{ dm}^3$ 27°C hőmérsékletű és $0,9 \cdot 10^5 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$ nyomású oxigént fogyasztott. Az oxigén sűrűsége normál állapotban $1,4 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

Milyen arányban van az elvégzett mechanikai munka és a sportoló szervezete által termelt hő, ha az adott esetben 1 g O_2 elfogyasztása 17000 J oxidációs hő termelődésének felel meg? **(36,98 %)**

855. Vízszintesen elhelyezett, mindkét végén lezárt, egyenletes keresztmetszetű 1 m hosszú üvegsőben bal oldalt 20 cm , jobb oldalt 50 cm hosszú 0°C -os levegőoszlop van. A két levegőmennyiséget higany választja el egymástól. Mennyivel kell a bal oldali levegőmennyiség hőmérsékletét növelni – miközben a jobb oldali 0°C marad –, hogy a higany középre tolódjék? **(409,5 K)**

*856. Egy függőleges hengerben 50 dm^3 , 0°C hőmérsékletű He gázt 4 dm^2 keresztmetszetű, 50 kg tömegű dugattyú zár le. A külső levegő nyomása 10^5 Pa . A dugattyú és a henger alját egy $2000 \frac{\text{N}}{\text{m}}$ rugóállandójú rugó köti össze; a rugó megnyúlása ebben az állapotban zérus. A He fajlagos hőkapacitása állandó térfogaton $3160 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$, sűrűsége normál állapotban $0,1786 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

- a) Mennyivel kell a gáz hőmérsékletét növelni ahhoz, hogy a dugattyú 40 cm -t emelkedjék? **(151,42 K)**
b) Mennyivel növekedett a gáz belső energiája? **(4,77 kJ)**

857. Hidrogénnel töltött ballon térfogata 1200 m^3 . A ballonban 10^5 Pa nyomáson 27°C hőmérséklet van. A ballon burkolata a hasznos teherrel együtt 800 kg . Mennyi hidrogént használtak fel a töltéshez? **(96,38 kg)**

858. 35 L-es gázpalackban 0 °C-os hőmérsékletű oxigéngáz van, tömege 0,4 kg.

Mekkora az oxigéngáz nyomása?

$$(8,1 \cdot 10^5 \text{ Pa})$$

859. 0,1 m³ térfogatú zárt palackban 0,8 kg tömegű oxigéngáz van 7 · 10⁵ Pa nyomáson.

Mennyi a gáz hőmérséklete?

$$(336,9 \text{ K} = 63,9 \text{ °C})$$

860. Egy gázpalackban 2 · 10⁶ Pa nyomású, 300 K hőmérsékletű gáz van. Kiengedjük a gáz harmadrészét.

Mekkora nyomást jelez a nyomásmérő, ha közben a hőmérséklet 10 K-nel csökkent? (1,28 · 10⁶ Pa)

861. Egy gázpalackban 0,335 kg tömegű levegő van. Hányad részére csökken a palackban a nyomás, ha 0,145 kg tömegű levegőt kiengedünk úgy, hogy közben a hőmérsékletet állandó értéken tartjuk? (0,56)

862. Mekkora a lámpa a 10 cm³ térfogatú égőjében levő argongáz tömege, ha 120 °C átlagos hőmérsékleten 9,7 · 10⁴ Pa a nyomás? (11,9 mg)

Mekkora az égőben levő nyomás szobahőmérsékleten (20 °C-on)? (7,24 · 10⁴ Pa)

863. Egy gázpalackban 1 kg tömegű gáz volt. Mennyit használtak fel belőle, ha a nyomás a kezdeti érték felére csökkent, miközben a hőmérséklete nem változott? (0,5 kg)

864. Egy gázpalackból kiengedjük a gáz harmadrészét. Hányszorosára kell növelni a bent maradt gáz abszolút hőmérsékletét, hogy a nyomás az eredeti értékre álljon vissza? (3/2 T)

865. Az oxigéngyárban az 50 dm³-es palackokat 1,5 · 10⁷ $\frac{\text{N}}{\text{m}^2}$ nyomásig töltik fel a 15 °C hőmérsékleten.

a) Mekkora a palackban levő oxigén tömege? (10,04 kg)

b) A palackból 1,5 · 10⁵ $\frac{\text{N}}{\text{m}^2}$ nyomáson és 15 °C hőmérsékleten 1 m³ oxigént használunk el.

Mennyivel lett könnyebb a palack? (2,008 kg)

866. Csővezetékben 17 °C hőmérsékletű, 5 · 10⁵ Pa nyomású nitrogén áramlik. A cső 6 cm² keresztmetszetén 5 perc alatt 2,5 kg gáz áramlik át.

a) Mennyi az áramló gáz sűrűsége?

$$(5,81 \text{ kg/m}^3)$$

b) Mennyi a gáz áramlási sebessége?

$$(2,38 \text{ m/s})$$

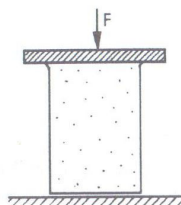
867. Egy 44,8 dm³ térfogatú és 1,12 m magas hengerben 0 °C hőmérsékletű oxigén van. A 200 kg tömegű fedőt egy külső szerkezet $F = 18\,000 \text{ N}$ erővel szorítja a hengerhez. Ha a bezárt oxigént 273 °C-ra melegítjük fel, akkor az oxigén éppen megemeli a fedőt. A külső nyomás 10⁵ Pa, az oxigén sűrűsége normál állapotban 1,43 $\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

a) Hány gramm oxigén volt a hengerben?

$$(189,57 \text{ g})$$

b) Mekkora volt a gáz nyomása a melegítés előtt?

$$(3 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2)$$

868. Egy 4 dm² alapterületű hengerben 32 g tömegű 0 °C hőmérsékletű oxigéngázt 150 kg tömegű dugattyú zár el. A külső nyomás 10⁵ Pa. A henger tengelye függőleges. A 32 g tömegű 0 °C-os gáz térfogata 10⁵ Pa nyomáson 22,4 dm³, az oxigén

fajlagos hőkapacitása (fajhője) állandó nyomáson 917 $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

$$(0,41 \text{ m})$$

a) Milyen magasan áll a dugattyú?

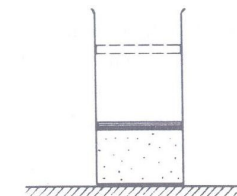
b) A gázt melegítjük egészen addig, míg a dugattyú kétszeres magasságra emelkedik.

Mekkora most a gáz hőmérséklete?

$$(546 \text{ K})$$

c) Mekkora hőmennyiség bevitelére volt szükség ehhez?

$$(8010,9 \text{ J})$$

869. Jó hőszigetelésű hengerben 20 dm³ hidrogéngázt dugattyú zár el. A hengert elzáró dugattyút hirtelen lenyomjuk. A végzett munka, a külső levegő által végzett munkát is beleszámítva 600 J. A gáz kezdetben normál állapotú. A hidrogén mólnyi mennyisége 2 g, fajlagos

hőkapacitása állandó térfogaton 10 112 $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

a) Mennyi a hengerben levő gáz tömege?

$$(1,76 \text{ g})$$

b) Mekkora a gáz hőmérséklete az összenyomás után?

$$(306,71 \text{ K})$$

870. Sűrűdés nélkül mozgatható dugattyúval lezárt henger űrtartalma 150 L, benne 40 $\frac{\text{N}}{\text{cm}^2}$ nyomású, 0 °C kezdeti hőmérsékletű oxigéngáz van. A gázt állandó nyomáson melegítjük addig, amíg tágulása közben éppen 20 000 J tágulási munkát végzett. Az oxigén sűrűsége 10⁵ Pa nyomáson és 0 °C-on 1,43 $\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, fajlagos hőkapacitása (fajhője) állandó nyomáson

921 $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{°C}}$.

a) Mennyi lett a gáz térfogata?

$$(200 \text{ dm}^3)$$

b) Mennyi lett a gáz hőmérséklete?

$$(364 \text{ K})$$

c) Mennyi hőt közöltünk a gázzal?

$$(70\,904 \text{ J})$$

871. Egy 20 L-es palackban 10⁷ Pa nyomású és 0 °C hőmérsékletű oxigén van. Az oxigénből kiengedünk 0,86 kg-ot. Az oxigén sűrűsége 10⁵ Pa nyomáson és 0 °C-on 1,43 $\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

a) Mekkora lesz a nyomás, ha a hőmérséklet ismét 0 °C?

$$(69,9 \cdot 10^5 \text{ Pa})$$

b) Mekkora hőmérsékletre kell az oxigént melegítenünk, hogy a nyomása újból 100 · 10⁵ Pa legyen?

$$(390,5 \text{ K})$$

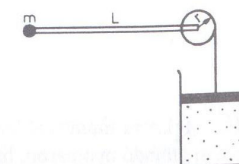
872. Az ábra szerinti 100 cm² alapterületű, oxigénnel telt hengerben 10 cm magasan elhanyagolható tömegű dugattyú áll, amelyet $R = 5 \text{ cm}$ sugarú kerékről lelógó fonál tart. A kerékhez erősített, $L = 20 \text{ cm}$ hosszú vízszintes rúd végén $m = 5 \text{ kg}$ tömegű test van. A hőmérséklet 20 °C, a külső nyomás 10⁵ Pa.

a) Hány gramm oxigén van a hengerben?

$$(1,05 \text{ g})$$

b) Milyen egyensúlyi helyzetben van a dugattyú?

$$(\text{Stabil})$$

- 873.** Egy 50 L-es tartályban $1,1 \cdot 10^6$ Pa nyomású, 27°C hőmérsékletű, egyatomos gáz van.
- a) Hány gázatom van a tartályban? $(1,32 \cdot 10^{25})$
- b) Ha 270 g gázt kiengedünk, és közben a tartályban maradó gáz hőmérséklete nem változik, akkor a nyomás a tartályban $7,9 \cdot 10^5$ Pa lesz. Mennyi volt a tartályt eredetileg megtöltött gáz sűrűsége? $(19,16 \text{ kg/m}^3)$
- c) Mennyi hőt kellene közölni a tartályban maradt gázzal, hogy nyomása ismét $1,1 \cdot 10^6$ Pa legyen? $(2,32 \cdot 10^4 \text{ J})$

- 874.** 5 g normál állapotú héliumot 20 L térfogatra nyomunk össze úgy, hogy közben a gáz a környezetből hőt nem vesz fel és nem ad le. A gáz nyomása eközben 75 %-kal megnőtt. 4 g normál állapotú hélium térfogat $22,4 \text{ dm}^3$, $c_v = 3160 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$.

- a) Mennyivel nőtt a gáz hőmérséklete? $(64,3 \text{ K})$
- b) Mekkora hőközléssel lehetett volna ugyanennyivel növelni a gáz hőmérsékletét állandó térfogaton? $(1015,9 \text{ J})$
- c) Mennyivel nőtt a gáz belső energiája? $(1015,9 \text{ J})$
- d) Mennyi munkát végeztünk a gázon összenyomás közben? $(1015,9 \text{ J})$

- 875.** Az $5 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3$ térfogatú oxigénpalackot $1,5 \cdot 10^7$ Pa nyomásra töltik fel, 15°C hőmérsékleten.

- a) Mennyi a palackba töltött oxigén tömege? $(10,16 \text{ kg})$
- b) Egy állandó hőmérsékletű laboratóriumban 2,5 kg oxigént használnak fel naponta. A laboratóriumban 20°C a hőmérséklet, 10^5 Pa a légnyomás.

Hogyan változik a palackban levő gáz nyomása napról napra?

(A nyomás a használat közben egyenletesen csökken, a változása 3600 kPa naponta.)

- c) Hány napra elegendő a palack oxigéntartalma? $(4,03 \text{ napig})$

- 876.** A napjainkban elérhető legkisebb vákuum 10^{-11} Pa, 273 K hőmérsékleten. Hány molekula, vagy atom van ilyen nyomáson 1 cm^3 -nyi gázban? (2654)

- 877.** Egy $2 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$ térfogatú tartályban 10^{20} darab molekula van. A gáz nyomása 10^5 Pa. Mennyi ebben a gázban az egy szabadsági fokra jutó átlagos mozgási energiája? (10^{-18} J)

- 878.** 3 m^3 térfogatú tartályban $2 \cdot 10^5 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$ nyomású gáz van 295 K hőmérsékleten. 508 J energia közlésével $0,1 \text{ K}$ -nel emeljük a gáz hőmérsékletét. Hány szabadsági foka van a gáz részecskéinek? (5)

- *879.** Hogyan aránylik adott hőmérsékletű levegőben a nitrogén és oxigén molekulák sebessége egymáshoz?

$$\left(\frac{v_N}{v_O} = \sqrt{\frac{m_O}{m_N}} \right)$$

- 880.** Mekkora munkával lehet a $2 \cdot 10^{27}$ darab molekulát tartalmazó gáz térfogatát felére csökkenteni állandó nyomáson, ha a gáz hőmérséklete kezdetben 300 K ? $(4,14 \cdot 10^6 \text{ J})$

- 881.** Egy 3 dm^3 térfogatú edényben $3 \cdot 10^{23}$ gázmolekula van. A gáz nyomása $4 \cdot 10^5$ Pa.
- a) Mekkora a gáz hőmérséklete? $(16,8^\circ\text{C})$
- b) Mekkora egy molekula egy szabadsági fokára jutó átlagos energia? $(1,999 \cdot 10^{-21} \text{ J})$

- 882.** Amíg egy légbuborék a tó aljáról a felszínre jut, térfogata megháromszorozódik. A hőmérséklet a tó alján 10°C , a felszínen 20°C . A külső légnyomás 10^5 Pa.
- a) Hány százalékkal nő a buborékban a levegő belső energiája? $(3,53 \%)$
- b) Mennyi a nyomás a tó alján? $(2,897 \cdot 10^5 \text{ Pa})$

- *883.** A He-Ne gázlézerben a héliumnak és a neonnak olyan elegye van, amelyben a He-atomok száma kilencszerese a Ne-atomoknak. A 130 Pa nyomású elegy egy 50 cm^3 térfogatú üvegsöbbe van zárva.

- a) Mekkora a nyomás az üvegsöbben, ha benne még csak a szükséges mennyiségű héliumgáz van? (117 Pa)

Az üvegsöveket egy-egy 2 L térfogatú ballonból töltik meg, az egyikben 1200 Pa nyomású héliumgáz, a másikban 4000 Pa nyomású neongáz van. Az üvegsövekben és a ballonban levő gázok azonos hőmérsékletűek.

- b) Legfeljebb hány lézerhez elegendő a ballonokban levő gázmennyiség? (410 db)

- 884.** Egy tartályban $0,06 \text{ kg}$ tömegű hélium és $0,22 \text{ kg}$ tömegű neon gáz van. Az elegy nyomása $2 \cdot 10^5$ Pa, a hőmérséklet 63°C . A hélium egy móljának tömege 4 g , a neoné 20 g .

- a) Mekkora a tartály térfogata? $(361,6 \text{ dm}^3)$
- b) Mekkora a gázatomok átlagos mozgási energiája? $(6,95 \cdot 10^{-21} \text{ J})$

- 885.** 40 g hélium belső energiája $37,25 \text{ kJ}$.

- a) Mekkora a hőmérséklete? $(299,9 \text{ K})$
- b) Mekkora átlagsebességgel mozognak ebben a gázban a héliumatomok? $(1364,6 \text{ m/s})$
- c) Hányszorosára nő az atomok átlagsebességének nagysága, ha a gáz hőmérsékletét kétszeresére emeljük? $(1929,9 \text{ m/s})$

- 886.** Egy tartályban 4 g kétatomos gáz van. A tartályban levő 60Ω -os fűtőszálát 42 s -ig 40 V -ra kapcsoljuk. A gáz állandó nyomáson tágul, és 232 fokkal melegszik fel. A gáz által felvett hőmennyiség az elektromos munkának 75% -a.

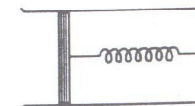
- a) Mekkora egy gázmolekula tömege? $(5,34 \cdot 10^{-23} \text{ g})$
- b) Mekkora egy mól gáz tömege? (32 g)

- 887.** Könnyen mozgó dugattyúval elzárt hengerben egyatomos molekulákból álló gáz van. A dugattyú keresztmetszete 2 dm^2 ,

a bezárt gázoszlop hossza $0,6 \text{ m}$, az $1000 \frac{\text{N}}{\text{m}}$ rugóállandójú ru-

gó megnyúlása 40 cm , a külső levegő nyomása 10^5 Pa , a bezárt gázatomok száma $2,7 \cdot 10^{23}$.

- a) Mekkora a tartályba zárt gáz hőmérséklete? $(386,4 \text{ K} = 113,4^\circ\text{C})$
- b) A gáz harmadrészét kiengedjük. Mennyivel kell emelni a bentmaradó gáz hőmérsékletét, hogy a rugó megnyúlása 30 cm legyen? $(76,56 \text{ K} = 76,56^\circ\text{C})$
- c) Mennyi a melegítés után a bentmaradó gáz belső energiája? $(1724,98 \text{ J})$

*888. A 16 °C hőmérsékletű szobában alvó ember percenként 16-szor vesz lélegzetet. Egy lélegzetvétel alkalmával 500 cm³ levegőt szív be. Ez a levegő 37 °C-ra melegszik, majd összetétele a tüdőben megváltozik. Míg a belélegzett molekulák számának 20 %-a oxigén, a kilélegzetté már csak 16 %. A teljes légzési folyamat során tekintsük a levegő nyomását 10⁵ Pa-nak.

- a) Hány molekulát lélegzik be az ember 8 óra alvás alatt? (9,6 · 10²⁵)
 b) Mennyi hő kell a 8 óra alvás alatt belélegzett levegő állandó nyomáson történő felmelegítésére? (97,3 kJ)
 c) A szervezetben 12 kJ energia felhasználása jár együtt egy gramm oxigén felhasználásával. Mennyi energia szabadul fel így a szervezetben 8 óra alvás alatt? (2,45 MJ)

889. Egy 5 L-es tartályban 8 · 10⁵ Pa nyomású, 50 °C-os egyatomos gáz van.

- a) Hány gázatom van a tartályban? (8,97 · 10²³)
 b) Mekkora a tartályban levő gáz belső energiája? (5997,4 J)
 c) A gáz egyharmadát kiengedjük a tartályból. Hány °C-ra kell melegíteni a tartályban maradó gázt, hogy nyomása 12 · 10⁵ Pa legyen? (453,75 °C = 726,75 K)

*890. Egy tartályban T₁ hőmérsékleten p₁ nyomáson kétatomos molekulájú gáz van. A gázt T₂ hőmérsékletre melegítjük, ekkor a molekulák 20 %-a szétesik atomokra. A molekulák rezgésétől eltekintünk.

- a) Mekkora most a gáz nyomása? (1,2p₁ T₂/T₁)
 b) Hányszorosára változott a gáz belső energiája? (1,04 T₂/T₁)

891. Egy tartályban 4,8 · 10²² hélium atom van. A bezárt hélium kezdeti hőmérséklete 350 K. A tartályban levő gázt úgy melegítjük, hogy a nyomása mindvégig állandó maradjon. Ezt úgy valósítjuk meg, hogy a melegítés folyamán héliumot engedünk ki a tartályból.

- a) Mekkora a tartályban levő gáz energiája a melegítés előtt? (347,76 J)
 b) Mekkora a tartályban maradó gáz energiája a melegítés után?

(A belső energia nem változik.)

892. Dugattyúval elzárt hengerben 2,9 · 10²⁴ db egyatomos molekulából álló gáz van. A gázt 3 · 10⁵ Pa állandó nyomáson melegítve a térfogat 6 dm³-rel növekedett.

- a) Mennyi munkát végzett a gáz tágulása közben? (1800 J)
 b) Mennyivel változott eközben a gáz energiája? (2700 J)
 c) Mennyi hőt vett fel a gáz? (4500 J)
 d) Mennyivel változott meg a gáz hőmérséklete? (45 °C)

893. Egyatomos gáznak kezdeti állapotában a nyomás 0,8 · 10⁵ $\frac{N}{m^2}$, hőmérséklete 260 K.

A gáz mennyiségét csökkentve a maradék gázt olyan állapotba hoztuk, amelyben a hőmérséklete 300 K, a nyomása 1,2 · 10⁵ $\frac{N}{m^2}$, a térfogata pedig a kezdeti térfogat $\frac{2}{3}$ -ad része lett.

- a) A gáz tömegének hány százalékát távolítottuk el? (13,33 %)
 b) Hogyan aránylik az eredeti gáz kezdeti energiája a megmaradt gáz energiájához a végső állapotban? (1 : 1; a belső energia nem változik)

894. Függőlegesen álló, mindkét végén zárt, hengeres edényt 5 cm² keresztmetszetű, 0,3 kg tömegű, súrlódásmentesen mozgó dugattyút két egyenlő térfogatú részre oszt. A két részben a hőmérséklet egyenlő, a felső térfogatban levő gáz nyomása 60 kPa.

- a) Hányszor annyi molekula van az alsó térfogatfélben mint a felsőben? (1,1-szer annyi)
 b) Az edényt vízszintes helyzetbe fektetjük és az abszolút hőmérsékletét 20 %-kal növeljük. Mekkora nyomás alakul ki az edényben? (7,56 · 10⁴ Pa)

5. Hőtani folyamatok

895. 2 dm³ normál állapotú levegővel 333 J hőmennyiséget közlünk úgy, hogy térfogata állandó marad.

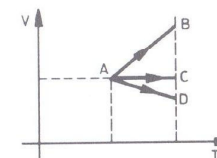
Mekkora lesz a nyomása és a hőmérséklete? (1,66 · 10⁵ Pa; 454,2 K)

896. Az ábra ugyanannak a gáznak a közös A állapotból kiinduló három folyamatát tünteti fel. A végpontokat a B, C, ill. D betűk jelölik.

- a) Melyik végállapothoz tartozik nagyobb nyomás? (p_D > p_C > p_B)

- b) Melyik folyamatban a legnagyobb a belsőenergia-változása?

(A hőmérséklet-változások azonosak)

897. Dugattyúval elzárt hengerben 0,06 m³ 100 °C-os telített vízgőz van 10⁵ $\frac{N}{m^2}$ nyomáson.

A dugattyút lassan beljebb nyomva a térfogatot izotermikusan 0,01 m³-re csökkentjük. 100 °C-on a telített vízgőz sűrűsége 0,6 $\frac{kg}{m^3}$, a víz forráshője 2,25 · 10⁶ $\frac{J}{kg}$. A keletkezett víz térfogata elhanyagolható.

- a) Hány gramm víz keletkezik? (30 g)
 b) Mennyivel változik meg a rendszer belső energiája? (62 500 J)

898. 0,2 kg vizet elforralunk 100 °C-on és 10 $\frac{N}{cm^2}$ nyomáson. A keletkező vízgőz sűrűsége

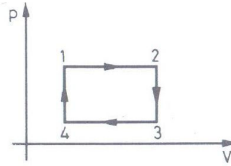
0,6 $\frac{kg}{m^3}$, forráshője 2,25 · 10⁶ $\frac{J}{kg}$.

Mennyivel lesz nagyobb a keletkező 100 °C-os vízgőz belső energiája annál, mint amennyi a 100 °C-os vízé volt? (4,16 · 10⁵ J)

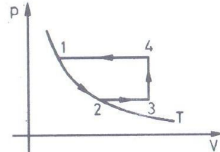
899. Lehetséges-e, hogy egy gáz a környezetétől hőt nem vett fel, és belső energiája mégis 800 J-lal növekedett?

Milyen folyamattal valósítható meg ez az állapotváltozás? (Gyors adiabatikus összenyomással, hőszigetelt edényben)

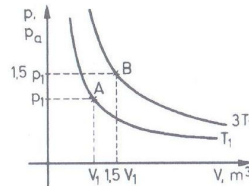
900. Az ábrán ideális gáz állapotváltozásainak diagramja látható a nyomás-térfogat (p - V) állapotsíkon. Rajzoljuk meg ugyanezt a körfolyamatot a nyomás-hőmérséklet (p - T) és a térfogat-hőmérséklet (V - T) állapotsíkon, megjelölve a megfelelő pontokat!

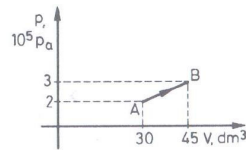
901. Az ábrán ideális gáz állapotváltozásainak diagramja látható a nyomás-térfogat (p - V) állapotsíkon. Rajzoljuk meg ugyanezt a körfolyamatot a nyomás-hőmérséklet (p - T) és a térfogat-hőmérséklet (V - T) állapotsíkon, megjelölve a megfelelő pontokat!

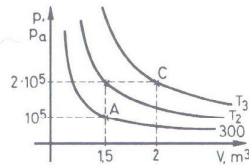
902. Az ábráról két különböző edényben levő oxigéngáz adatait lehet leolvasni. A vagy B tartályban nagyobb a hőkapacitás? (Az A tartályban nagyobb, mert $m_1 > m_2$)

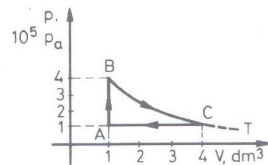
903. Az ábra kétatomos molekulájú gázban végbemenő folyamatot ad meg. A molekulák száma $1,2 \cdot 10^{24}$.
 a) Mekkora a hőmérséklet az A , ill. a B állapotban? (362,3 K; 815,2 K)
 b) Mekkora hőmennyiséget vesz fel a gáz a folyamat során? (22 504,2 J)

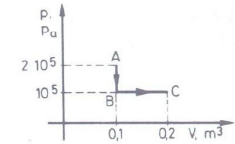
904. Az ábra p - V diagramban tünteti fel az oxigéngáz három különböző állapotát.
 a) Rajzoljuk le, majd egészítsük ki a diagramot a hiányzó adatokkal! ($T_2 = 600$ K; $T_3 = 800$ K)
 b) Hány mól gázra vonatkozik a feladat? (60,24 mol)
 c) Hogyan módosul az ábra, ha a héliumról van szó? (Ideális gáz esetén az állapotjelzők nem függenek a minőségtől, tehát a diagram változatlan)

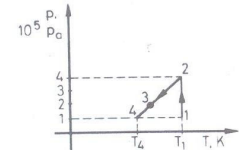
905. A grafikon oxigéngáz állapotváltozását mutatja. Az oxigéngáz kezdetben 300 K hőmérsékletű, állapotát az ábrán az A pont jelzi. Az oxigén fajlagos hőkapacitása állandó térfogaton $650 \frac{J}{kg \cdot ^\circ C}$.
 a) Mekkora a gáz hőmérséklete a B és C állapotban? (1200 K)
 b) Mekkora az $A \rightarrow B$ állapotváltozás során felvett hőmennyiség? (756,3 J)
 c) Mekkora a belső energiaváltozás a $B \rightarrow C$ állapotváltozáskor? (0)
 d) Mekkora a külső munkavégzés a $C \rightarrow A$ állapotváltozáskor? (300 J)

906. Állandó tömegű ideális gázzal az ábrán látható folyamatot hajtjuk végre. A kezdő A állapotban a hőmérséklet 500 K.
 a) Mennyi a hőmérséklet a B és C állapotban? (250 K; 500 K)
 b) Mennyi munkát végez a gáz az ABC folyamat során? (10^4 J)
 c) Mennyi az egész folyamat során a belső energia változása? (0)

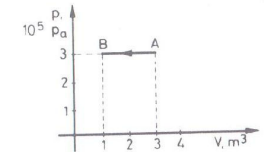

*907. Egy ideális gázzal, amelynek mennyisége és minősége nem változik az ábrán látható folyamatot hajtjuk végre. $T_1 = 500$ K, $T_4 = 200$ K, $p_1 = 100$ kPa, $p_2 = 400$ kPa. A 3. állapotban $3V_3 = V_1$. Mekkora ebben az állapotban az ideális gáz nyomása? (150 kPa)

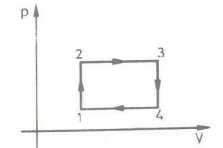

908. Állandó nyomáson nitrogéngázt melegítünk. A nitrogén kétféle fajlagos hőkapacitásának aránya $\frac{c_p}{c_v} = 1,4$.
 a) Mekkora a gáz által végzett munka és a felvett hő aránya? (0,282)
 b) Mekkora a gáz által végzett munka és a belsőenergia-változás aránya? (0,4)

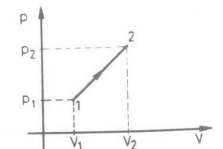
909. A diagram oxigéngáz állapotváltozását mutatja.
 a) Milyen típusú az állapotváltozás? (Izobár)
 b) Mekkora a munkavégzés, ha $c_p = 920 \frac{J}{kg \cdot K}$? ($6 \cdot 10^5$ J)
 c) Mekkora a belsőenergia-változás, ha B -ben 300 K a hőmérséklet? ($1,5 \cdot 10^6$ J)

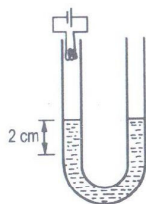
910. Állandó tömegű ideális gázzal az ábrán látható körfolyamatot hajtjuk végre. Az 1 állapotban a hőmérséklet 200 K, a nyomás 10^5 Pa, a térfogat 10^{-3} m³. A hőmérséklet a 3 állapotban 800 K, míg a 2 és 4 állapotban azonos értékű.
 a) Mennyi a hőmérséklet értéke a 2 és 4 állapotban? (400 K)
 b) Mennyi a körfolyamat során kapott munka? (100 J)
 c) Mennyi a körfolyamat során a gáz által felvett és leadott hő különbsége? (100 J)

911. Állandó mennyiségű gázt az 1 állapotból 2 állapotba visznek az ábrán látható módon. Az adatok: $p_1 = 2 \cdot 10^5$ Pa, $V_1 = 1,5$ L, $T_1 = 300$ K, $p_2 = 3,5 \cdot 10^5$ Pa, $V_2 = 4$ L a gáz állandó térfogaton mért fajlagos hőkapacitása (fajhője): $3160 \frac{J}{kg \cdot K}$, a sűrűsége normál állapotban $0,18 \frac{kg}{m^3}$.
 a) Mekkora a gáz tömege? (0,491 g)
 b) Mekkora a gáz által felvett hő a folyamat során? (2393,5 J)

*912. Hőszigetelő anyagból készült U alakú cső egyik vége zárt, a másik nyitott. A csőben, amelynek keresztmetszete 20 cm^2 , alul higany van, mindkét szárnban kezdetben egyenlő magasságban. Ekkor a bezárt $1,3 \text{ g}$ tömegű levegő térfogata 1000 cm^3 , nyomása 10^5 Pa , hőmérséklete 0 °C . A beépített elektromos melegítő a gázt 2 W teljesítménnyel fűti. A melegítő bekapcsolása után mennyi idő múlva süllyed a cső bal oldali ágában a higany szintje az eredeti szinthez képest 2 cm -rel, ha a higany melegeződésétől eltekinthetünk és $c_v = 711 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$? **(14,28 s)**

913. Mennyi hő szükséges a 300 K hőmérsékletű $1,2 \text{ mol}$ mennyiségű egyatomos gáz esetén ahhoz, hogy:

- a) állandó nyomáson a térfogata megkétszereződjék? **(7452 J)**
 b) állandó térfogaton nyomása megkétszereződjék? **(4471,2 J)**
 c) Mekkora kinetikusenergia-növekedés jut átlagosan egy atomra az egyik, ill. a másik esetben? **(ugyanannyi: $6,21 \cdot 10^{-21} \text{ J}$)**

914. Adott mennyiségű hélium hőmérsékletét először állandó térfogaton 1 °C -kal növelve, nyomása 1% -kal megnőtt. Ezt követően, egy olyan folyamatban, melyben a nyomás állandó volt, a gáz térfogata 10% -kal nagyobb lett.

- a) Mennyi volt a gáz kezdeti hőmérséklete? **(100 K)**
 b) Hány százalékkal nagyobb a hélium belső energiája a végső állapotban mint a kezdetben volt? **(11,1 %)**

915. Állandó nyomáson 32 g oxigént 8 L -ről 7 L térfogatra nyomunk össze. A folyamat közben a gázt hűtjük úgy, hogy a nyomása ne változzék. A végállapotban a hőmérséklet 40 °C -kal kisebb, mint a kezdő állapotban. $c_p = 916 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

- a) Mennyi lett a gáz hőmérséklete? **(280 K)**
 b) Mennyi volt a gáz nyomása? **($3,32 \cdot 10^5 \text{ Pa}$)**
 c) Hány joule munkát végeztünk? **(332 J)**
 d) Hogyan és mennyivel változott a gáz belső energiája? **(csökkent: $840,4 \text{ J}$)**

916. Egy sűrűlódásmentesen mozgó dugattyúval elzárt tartályban 100 g tömegű és $3 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomású, 303 K hőmérsékletű oxigén van. Az oxigén sűrűsége normál állapotban $1,43 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ és

$$c_p = 920 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$$

- a) Mennyi hő szükséges ahhoz, hogy a gáz hőmérsékletét állandó nyomáson 403 K -ra növeljük? **(9200 J)**
 b) Mekkora a gáz sűrűsége a melegítés után? **($2,87 \text{ kg/m}^3$)**

917. Egy 100 L -es hőszigetelt tartályban $3 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomású és 30 °C hőmérsékletű levegő van. A tartályban levő levegő melegíthető egy beépített 100 W teljesítményű villamos fűtőtesttel. A levegő sűrűsége 10^5 Pa nyomáson és 0 °C -on $1,3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

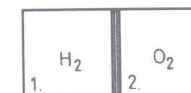
- a) Mennyi a tartályban levő levegő tömege? **(0,3501 kg)**
 b) Mennyire nő meg a tartályban levő levegő nyomása, ha a levegő fajlagos hőkapacitása állandó térfogaton $712 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$, és a villamos fűtőtest fűtését 5 percre bekapcsoljuk? **($4,18 \cdot 10^5 \text{ Pa}$)**

918. Egy hengeres edényt sűrűlódás nélkül mozgatható, súlytalannak tekinthető dugattyú zár le. Kiindulási állapotban az edénybe zárt ideális gáz térfogata 5 l , hőmérséklete 0 °C , nyomása 10^5 Pa . A gáz sűrűsége a kiindulási állapotban $1,3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, fajlagos hőkapacitása $c_v = 745 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{°C}}$,

$$c_p = 1046 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{°C}}$$

- a) A dugattyút rögzítve a gázzal 335 J hőmennyiséget közlünk. Mekkora lesz a gáz hőmérséklete és nyomása? **(342,1 K; $1,25 \cdot 10^5 \text{ Pa}$)**
 b) Az így elért nyomást állandónak tartva csökkentjük ezután a gáz térfogatát a dugattyú mozgásával, miközben 335 J hőmennyiséget vonunk el a gáztól. Mekkora lesz a gáz hőmérséklete és térfogata ebben a végállapotban? **(292,9 K; $4,28 \text{ L}$)**
 c) Nagyobb vagy kisebb a gáz belső energiája a végállapotban, mint volt a kiindulási állapotban? **(A belső energia növekszik.)**

*919. Egy hengerben sűrűlódás nélkül mozgó dugattyú van. A dugattyú egyik oldalán 15 L normál állapotú hidrogén, a másik oldalán 15 L normál állapotú oxigén van.

- a) A hidrogént 400 K -ra melegítjük és ezen a hőmérsékleten tartjuk, miközben biztosítjuk, hogy az oxigén 273 K -on maradjon. Mekkora ebben az állapotban a hidrogén térfogata?

$$(V_1 = 17,83 \text{ L}; V_2 = 12,17 \text{ L})$$

- b) Ha a 400 K hőmérsékletű hidrogént és a 273 K -os oxigént a környezetétől úgy szigeteljük el, hogy csak egymásnak adhatnak át hőt, a most jó hővezető dugattyú falán keresztül, akkor az egyensúly beállta után mennyi lesz a közös hőmérséklet? $\rho_H = 0,09 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, $\rho_O = 1,43 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$,

$$c_{vH} = 10 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}, c_{vO} = 653 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$$

(335 K)

920. Függőleges helyzetű, 100 cm^2 keresztmetszetű hengerben 20 kg tömegű dugattyú 10 L térfogatú, 25 °C hőmérsékletű gázt zár be. A külső levegő nyomása $10^5 \frac{\text{N}}{\text{m}^2}$, $c_p = 920 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$, a

sűrűség 0 °C -on és 10^5 Pa nyomáson $1,43 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.

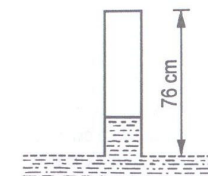
- a) Mennyi munkát végez a gáz, ha a hőmérséklet lassan 108 °C -ra növekszik? **(336 J)**
 b) Mennyi hő szükséges a gáz felmelegítéséhez? **(1198 J)**

921. Héliumgázt melegítünk 10^5 Pa állandó nyomáson. A gáz hőfelvétele 20 kJ .

- a) Mekkora a gáz által végzett munka? **($8 \cdot 10^3 \text{ J}$)**
 b) Mennyivel növekedett a gáz térfogata? **(80 L)**

*922. Egy 76 cm hosszú, felül zárt üvegcső alsó vége higanyba merül, a cső részben higanyal telt, felette az elzárt térben $0,001 \text{ mol}$ levegő van. A külső légköri nyomás 76 cm -es higanyoszlop nyomásával tart egyensúlyt. A levegő mólhője $20,5 \frac{\text{kJ}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$.

Mennyi hőt ad le a csőbe zárt levegő, amikor a hőmérséklete 10 °C -kal csökken? **(0,246 J)**

923. Egy 50 L-es tartályban $3 \cdot 10^5$ Pa nyomású, 25°C hőmérsékletű levegő van. A levegő sűrűsége 10^5 Pa nyomáson és 0°C -on $1,3 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, $c_v = 710 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$.

- a) Mekkora nő a tartályban levő levegő nyomása, ha a levegő mennyiségét állandó hőmérsékleten $0,25$ kg-mal megnöveljük? **($7,21 \cdot 10^5$ Pa)**
 b) Mekkora lesz a levegő hőmérséklete és nyomása, ha ezután 15 kJ hővel melegítjük? **($347,29$ K; $8,4 \cdot 10^5$ Pa)**

*924. Egy zárt tartályban összesen $2,2$ kg tömegű héliumból és oxigénből álló gázkeverék van 0°C hőmérsékleten. A gázkeverékkel $143,5$ kJ hőt közlünk és a hőmérséklete 50°C -kal, nyomása $13\,740$ Pa-lal növekedett. A hélium mólhője állandó térfogaton $12\,300 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$, az oxigén mólhője állandó térfogaton $20\,500 \frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$.

- a) Mennyi a gázok tömege? **($0,6$ kg hélium; $1,6$ kg oxigén)**
 b) Mekkora volt a gázkeverék eredeti nyomása? **($0,75 \cdot 10^5$ Pa)**
 c) Mekkora az edény térfogata? **($6,048$ m³)**

925. Egy 50 L-es tartályban -30°C -os éghető gáz van, $15 \cdot 10^5$ Pa nyomáson. A tartályra égőfejet kapcsolunk, és a kiáramló gázt meggyújtva 6 kg -30°C -os jeget 0°C -os vízzé olvasztunk meg. Az égés során a hőátadás 80% -os, a tartályban levő gáz hőmérséklete nem változik. A gáz sűrűsége 0°C -on 10^5 Pa nyomáson $0,8 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, éghője $3,99 \cdot 10^7 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$ a jég fajlagos

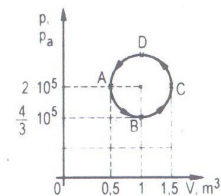
hőkapacitása (fajhője) $2100 \frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot ^\circ\text{C}}$, olvadáshője $3,36 \cdot 10^5 \frac{\text{J}}{\text{kg}}$.

- a) Eredetileg mennyi volt a palackban levő gáz tömege? **($0,67$ kg)**
 b) Mennyi a palackban végül megmaradt gáz tömege? **($0,55$ kg)**

*926. Mekkora az ábrán látható ABCD körfolyamat alatt az összenyomáskor, ill. a táguláskor végzett munka?

$$\text{Összenyomáskor} = 2,523 \cdot 10^5 \text{ J}$$

$$\text{Táguláskor} = 1,476 \cdot 10^5 \text{ J}$$

927. Egy ideális gáz táguláskor 200 J munkát végez. A gáz állandó nyomáson és állandó térfogaton mért fajlagos hőkapacitásának (fajhő) hányadosa $1,4$.

- a) Mennyi hőt vesz fel a gáz, ha a 200 J munkát állandó nyomáson végzi? **(700 J)**
 b) Mennyi hőt vesz fel a gáz, ha a 200 J munkát állandó hőmérsékleten végzi? **(200 J)**

928. Egyatomos molekulából álló gázzal az ábrán látható körfolyamatot végzik. A molekulák száma $3 \cdot 10^{23}$.

- a) Mekkora az egy körfolyamatban hasznosítható munka? **(1863 J)**
 b) Mekkora a felvett hő? **($10\,557$ J)**
 c) Mekkora a leadott hő? **(8694 J)**

